

ДЕМОКРАТСКИ ВРЕДНОСТИ НА ГРАЃАНИТЕ И ОПШТЕСТВОТО – ИСТРАЖУВАЊЕ

Училишна заедница (УЗ) при ОУ „Круме Кепески“, Скопје Наташа Јаковчевска	Претставници на УЗ (од сите одделенија од VI до IX, по двајца, вкупно 28 ученици)	Време: Декември 2018 – јануари 2019
Наставни цели:	<ul style="list-style-type: none"> • Запознавање со ученичките права и одговорности • Истражување за демократските вредности на граѓаните и општеството • Развивање на аналитичко мислење • Продлабочување на знаењата од статистичка обработка на резултатите • Продлабочување на знаењата на графичко прикажување на резултатите 	
Компетенции за демократска култура:	<ul style="list-style-type: none"> • Вреднување на демократијата, правдата, правичноста, еднаквоста и владеење на правото • Самоефикасност • Вештини за соработка • Вештини за аналитичко и критичко мислење 	
Методи и форми на работа:	Разговор, индивидуална и групна работа	
Очекуван резултат/продукт:	Постер-презентација на клучните наоди	
Оценување на учениците:	Користење на дескрипторите за самооценување	
Медиуми/ИКТ-алатки:	Компјутерска технологија, интернет-конекција	
Подготовка:	Составување и умножување на прашалници Составување и умножување формулари за статистичка обработка на прашалници	
Ресурси:	Хартија, компјутер, печатач, програма за табеларно претставување и обработка на податоците	

ОПИС НА АКТИВНОСТА

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

На учениците им се поставуваат следните прашања:

- Што се тоа човекови права?
- Какви права имате вие како деца и ученици?
- Дали правата важат за сите деца и луѓе, секаде во светот?
- Што мислите за правата на децата од Конвенцијата на ОН за кои ви беше посочено да обрнете поголемо внимание? (Член 2, 12, 13, 19 – се поставуваат прашања за секое право за да се согледа нивното рабирање)?
- Во која мера овие права се почитуваат? Дали имате некои примери?
- Дали тоа што имаме човекови права значи дека имаме право да правиме што сакаме? Ако е Да, зошто е да? Ако е не, зошто е не?
- Какви одговорности имаат децата? Какви возрасните?

(Забелешка: При закажување на првиот состанокот со училишната заедница, на учениците им беше кажано да истражуваат на интернет за „Човековите права и обврски“ и „Декларацијата за правата на децата“ со посебно насочување да обрнат внимание на следните права (Фер однесување и недискриминација – член 2; Заштита од насилство и злоупотреба – член 19; Правото на учество на децата во општеството – членовите 12 и 13, Почитување на ставовите на децата – член 12, Можности за слободно искажување на мислењето – член 13.)

Со воведната активност треба да се согледа колку учениците ги разбраа документите и правата посочени за читање/истражување.

АКТИВНОСТ ЗА УЧЕЊЕ И ПОУЧУВАЊЕ

А) Состанок 1:

1. На учениците им се најавува дека ќе учествуваат во спроведување на истражување што се однесува на тема: „Демократски вредности на граѓаните и општеството“. На учениците им се дели прашалникот – работен лист 1 во кој се дадени различни ставови за демократско граѓанство и човекови права.
2. Наставникот дава упатства за спроведување на прашалникот. Претставниците од одделението добиваат прашалници според бројот на учениците во нивната паралелката и во тековната недела го спроведуваат прашалникот во своето одделение. Собраните прашалници се чуваат до следниот состанок на УЗ.

Б) Состанок 2:

1. Наставникот дава упатство за статистичка обработка на прашалниците.
2. Претставниците (двајцата) од секое одделение добиваат формулар за статистичка обработка на прашалниците и во парови ги пополнуваат (сумираат). Формуларите ги чуваат до следниот состанок.

В) Состанок 3:

1. Формираме тимови по генерации. Сите претставници од шесттите одделенија го формираат тим 6, претставниците од седмите одделенија тим 7 итн.
2. По генерации (тим 6, тим 7, тим 8 и тим 9) ги внесуваат податоците во програмата за табеларно пресметување и вршат анализа и графичко претставување на исходите од прашалникот за секое прашање посебно (п1, п2 и п3).

Г) Состанок 4:

Членовите на претседателството на УЗ ги сумираат податоците од сите четири генерации (добиени на состанок 3) и ја вршат крајната анализа и графичко претставување на исходите од прашалникот за секое прашање посебно (п1, п2 и п3).

ПРОДУКТ – Финална анализа на анкетата – Табела во Ексел ([линк](#))

Д) Состанок 5:

Евалуација и споделување на наодите од истражувањето со сите одделенија на класен час (постер-презентација на клучните наоди).

ЕВАЛУАТИВНА АКТИВНОСТ/РЕФЛЕКСИЈА

На крајот при евалуацијата се посветува внимание на процесот и целта на спроведување и анализа на прашалникот:

1. Што научивте од оваа активност?
2. Дали е тешко да се спроведе прашалник? Што ви беше најтешко, а што најлесно?
3. Дали би можеле сами да составите прашалник? Што е важно да знаете пред да почнете со составување на прашалникот?
4. Колку е тешко статистички да се обработат добиените податоци?
5. Дали некои прашања од прашалникот поинаку би ги поставиле? Кои? Зошто?
6. Колку анализата на прашалникот ви помогна подобро да ги разберете правата на децата?
7. Што мислите за резултатите од истражувањето?
8. Дали може да ги идентификувате сличностите и разликите на мнозинството со вашите лични ставови?
9. Кој е одговорен за остварување на правата на децата?
10. Каква поддршка им е потребна на учениците во заштита на нивните права?

РАБОТЕН ЛИСТ – АКТИВНОСТ ДЕМОКРАТСКО ОДЛУЧУВАЊЕ АНКЕТА – ДЕМОКРАТСКИ ВРЕДНОСТИ НА ГРАЃАНИТЕ И ОПШТЕСТВОТО

ЕВАЛУАТИВНА АКТИВНОСТ/РЕФЛЕКСИЈА

На крајот при евалуацијата се посветува внимание на процесот и целта на спроведување и анализа на прашалникот:

11. Што научивте од оваа активност?
12. Дали е тешко да се спроведе прашалник? Што ви беше најтешко, а што најлесно?
13. Дали би можеле сами да составите прашалник? Што е важно да знаете пред да почнете со составување на прашалникот?
14. Колку е тешко статистички да се обработат добиените податоци?
15. Дали некои прашања од прашалникот поинаку би ги поставиле? Кои? Зошто?
16. Колку анализата на прашалникот ви помогна подобро да ги разберете правата на децата?
17. Што мислите за резултатите од истражувањето?
18. Дали може да ги идентификувате сличностите и разликите на мнозинството со вашите лични ставови?
19. Кој е одговорен за остварување на правата на децата?
20. Каква поддршка им е потребна на учениците во заштита на нивните права?

Постојат различни ставови за тоа како треба да изгледа едно општество. Сакаме да дознаеме какви се твоите ставови во врска со ова.

Колку се согласуваш или не се согласуваш со следните изјави?

Обележете само еден одговор во секој ред!

	<i>Потполно се согласувам</i>	<i>Се согласувам</i>	<i>Не се согласувам</i>	<i>Воопшто не се согласувам</i>
а) Секој треба да има право слободно да ги искажува своите мислења.	☐	☐	☐	☐
б) Сите луѓе имаат право да бидат еднакви пред законот.	☐	☐	☐	☐
в) Луѓето секогаш треба да бидат слободни да го критикуваат она што сметаат дека е неправедно.	☐	☐	☐	☐
г) Сите граѓани треба да имаат право слободно да ги избираат своите политички лидери.	☐	☐	☐	☐
д) Никој не смее да биде принуден да членува во некое политичко здружение.	☐	☐	☐	☐
ѓ) Луѓето, особено децата, треба да бидат заштитени од сите видови на насилство.	☐	☐	☐	☐
е) Кога нема многу работни места, мажите треба да имаат повеќе право на работа отколку жените.	☐	☐	☐	☐
ж) Никој не смее да биде изложен на нарушување на неговата приватност, семејство, дом и преписка.	☐	☐	☐	☐

